

Erhvervshåndbogen

Klimaledelse

Særtryk

Kapitel 8.4

”Internationalt symbiosesamarbejde” af Senior Project Manager Nina Alkærsig Jensen, Dansk Symbiosecenter

Juli 2019

8.4 Internationalt symbiosesamarbejde

Af Senior Project Manager Nina Alkærsig Jensen, Dansk SymbioseCenter

Indhold

Kalundborg Symbiosen har i de sidste årtier været brugt som eksempel på det store potentiale ved den cirkulære økonomi og den grønne omstilling. Især fordi der ikke er tale om et statisk samarbejde, men et samarbejde der løbende bliver fornyet for fortsat at være fordelagtigt for alle parter og for miljøet.

Hvis industriel symbiose som forretningsmodel skal opnå større udbredelse kræves politisk vilje til at skabe de rette incitamentsstrukturer, for det er kun få steder, hvor industrielle symbioser kan eller vil opstå på samme måde, som det gjorde i sin tid i Kalundborg. Der skal mere til.

1. En milepæl i Danmarks grønne omstilling
2. Den vigtigste læring: løbende fornyelse
3. Potentialet er stort
4. International læring og videndeling
5. Fremtidige muligheder

1. En milepæl i Danmarks grønne omstilling

Den cirkulære økonomi blev født i en vestsjællandsk provinsby

Siden Financial Times i 1990 bragte artiklen om Kalundborg Symbiosen¹ har symbiosen været i søgelyset nationalt såvel som internationalt. Med et cirkulært samarbejde, der tog sin spæde begyndelse helt tilbage i 1972², er det svært ikke at blive imponeret over den vedholdenhed og tro på den gode ide, som virksomhederne og kommunen i Kalundborg har udvist, og som har muliggjort et udbytterigt samarbejde gennem så mange årtier.

Samtidig er der ofte også en tendens i litteraturen til at fremhæve særligt det historiske ved Kalundborg Symbiosen, og hvordan symbiosen fungerer som tekstbogs eksempel på industriel symbiose og cirkulær økonomi³.

Altinget har i 2018 beskrevet Kalundborg Symbiosen som fødestedet for den cirkulære økonomi⁴, og de står ikke alene med at pointere, hvordan symbiosens tidlige arbejde med cirkulær økonomi og mangeårige historie netop er noget af det, der er det helt unikke ved samarbejdet.

2. Den vigtigste læring: løbende fornyelse

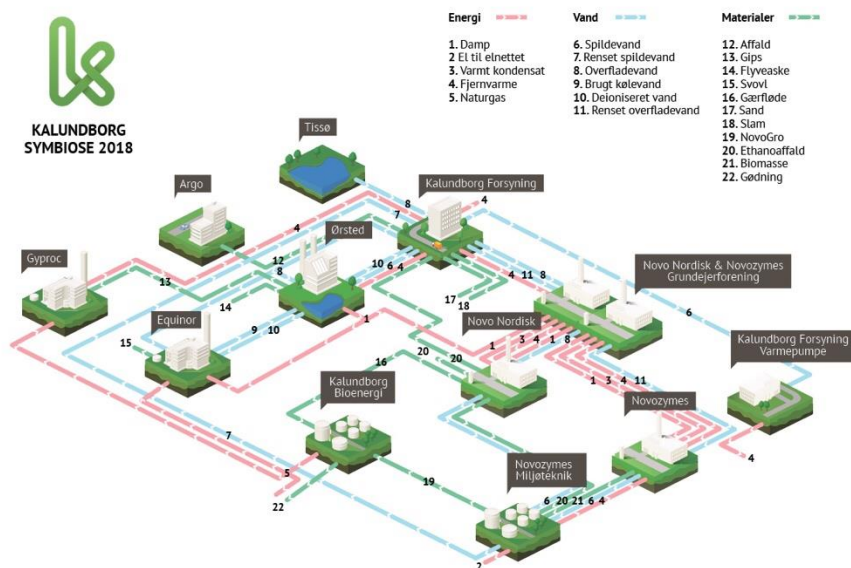
Kalundborg Symbiosen i tal

Her er det vigtigt at pointere, at en af de primære årsager til, at Kalundborg Symbiosen har så lang en historie, og at samarbejdet fortsat er fordelagtigt for alle parter den dag i dag, er fordi symbiosen løbende fornyes. Ved at sammenligne den potentielle CO₂ udledning, hvis der ikke var en industriel symbiose i Kalundborg, med udledningen fra det fungerende partnerskab, fremgår det, at de årlige reduktioner i CO₂ emissioner gennem årene er stigende takket være det foranderlige samarbejde.

Da Dansk SymbioseCenter udarbejdede en livscyklusvurdering baseret på Kalundborg Symbiosens udvekslinger af vand, energi og materialer i 2015, viste det, at samarbejdet sparer omgivelserne for hele 635.000 tons CO₂/år, når konverteringen af Asnæs værket er gennemført.

Strømmene i symbiosen

Symbiosens betydning og evne til at tilpasse sig reflekteres også i diagrammet over strømmene i Kalundborg Symbiosen, som jævnligt gennemgår opdateringer, når nye strømme kommer til eller lukker ned baseret på den mest fordelagtige business case.

Figur 1: Strømme og partnere i Kalundborg Symbiosen 2018 (Kilde: <http://www.symbiosis.dk/>)

Med ønske om at videreudvikle og udbrede symbiosetanken

Det er altså tydeligt for Kalundborg Symbiosen, at samarbejdet ikke kan være statisk men må tilpasse sig for at forblive relevant for de involverede parter såvel som for miljøet. Det gælder for Kalundborg Symbiosen som for så mange andre samarbejder på tværs af sektorer og baggrunde, at det kræver både tid og vedholdenhed at få et kontinuert givtigt resultat for alle parter.

Når man sammensætter repræsentanter fra så forskelligartede baggrunde, som det er tilfældet i Kalundborg Symbiosens bestyrelse, og kombinerer det med en ambition om at være first movers på et område inden for den cirkulære økonomi, er det klart, at der er mange dagsordener i spil⁵. Men ved at have modet til at fastholde, at det kan lade sig gøre, og at systemet er stærkere end virksomhederne hver for sig, har det været muligt at vedligeholde Kalundborg Symbiosens relevans gennem så mange år og at bidrage positivt til den grønne omstilling.

Med en vision om at være " verdens førende industrielle symbiose med en cirkulær tilgang til produktion"⁶ ligger herudover en forpligtelse i at lære af omverden såvel som at give læring videre.

Det er pointeret i forskning, at det gode eksempel og viden om vejen dertil er en vigtig faktor for at få virksomheder med på den grønne omstilling⁷. Det er viden, som skal bruges aktivt både i Kalundborg Symbiosen, så den kan forblive aktuel de næste mange år, og hos andre virksomheder og aktører, som kan drage nytte af erfaringerne fra tekstbogseksemplet.

Ikke nem at kopiere

Realiteten er, at Kalundborg Symbiosen ikke er nem at kopiere, og det i de færreste lokationer vil være realistisk eller særlig fordelagtigt at gennemføre en identisk konstellation.

Når det så er sagt, så er der mange læringspunkter fra symbiosen, som på den ene eller den anden måde kan inspirere og gavne andre steder. Kalundborg Symbiosen har en ambition om at lære fra sig og formidle til andre, og derfor vælger de at understøtte, at Dansk SymbioseCenter kan kommunikere og formidle viden om industriel symbiose, dokumentere samfundsmæssig, miljømæssig og økonomisk værdi samt facilitere nye symbiose-samarbejder lokalt såvel som nationalt gennem projekter.

3. Potentialet er stort

Offentlig-privat samarbejde

Som en del af Udviklingsstaben i Kalundborg Kommune fungerer Dansk SymbioseCenter som projekthus for kommunen og Kalundborg Symbiosen. Det er oprettet i erkendelsen af, at Kalundborg Symbiosen tiltrækker så meget opmærksomhed og har så stort et potentiale for videreudvikling og udbredelse, at en koordineret indsats er nødvendig.

Samtidig ønsker Kalundborg Kommune at drage nytte af det gode samarbejde mellem Kalundborg Symbiosens medlemmer for både at fremme Kalundborgs position som et godt sted at drive virksomhed og for at sikre, at kommunen er en aktiv og fremadskuende medspiller i den grønne omstilling.

På den måde kan det offentlig-private samarbejde omkring Kalundborg Symbiosen benyttes til at sætte yderligere skub i den cirkulære økonomi og bæredygtighed til gavn for kommunen såvel som private virksomheder.

Potentialet i den cirkulære økonomi

Det er ofte blevet fremhævet, at potentialet ved den cirkulære økonomi og grønne omstilling er stort både i Danmark og internationalt. I det hyppigt citerede Toolkit om Danmark i den cirkulære økonomi udarbejdet af Ellen MacArthur Foundation i 2015, bliver potentialet opgjort til et øget BNP på op til 1,4% mens der kan skabes op til 13.000 nye jobs⁸. Og det er vel at mærke kun i Danmark.

På den internationale scene er der også udbredt enighed om, at den grønne omstilling og herunder industriel symbiose kan have mange gavnlige effekter ved større udbredelse internationalt. OECD anser industriel symbiose som et vigtigt værktøj til at få mere ud af de efterhånden sparsomme ressourcer, som er til rådighed⁹. På EU-niveau vurderes, at potentialet ved industriel symbiose som et værktøj til bæredygtigt forbrug og ressourceanvendelse er 1,4 milliarder euro/år¹⁰.

4. International læring og videndeling

International læring

Spørgsmålet er så, hvordan læringen fra den vestsjællandske provinsby kan bidrage til, at potentialet ved industriel symbiose bliver udløst udenfor Kalundborg, så både danske såvel som internationale aktører kan få større udbytte af grøn omstilling.

Hos Dansk SymbioseCenter bliver udfordringen taget op gennem projekter. Med støtte fra EU-fonde som Horizon 2020, EU's Regionalfond, Interreg ÖKS, Interreg BSR og Interreg South Baltic, deltager og leder Dansk SymbioseCenter projekter, der på den ene eller den anden måde fremmer bæredygtighed. Og mulighederne spænder vidt.

Mange typer projekter

Omdrejningspunktet for projekterne er blandt andet larver opfodret med kommunalt bioaffald¹¹, innovation og bæredygtighed i offentlige udbud ved brug af FNs verdensmål¹² og ressourceoptimering og industriel symbiose hos små og mellemstore virksomheder¹³.

I denne artikel vil fokus være på to af de projekter, der særligt har fokus på international læring og vidensdeling om industrielle symbioser, nemlig Interreg South Baltic projektet UBIS¹⁴ og Interreg BSR projektet Baltic Industrial Symbiosis¹⁵.

Investeringsstøtte og vidensdeling til symbioser

I UBIS er partnere fra Sverige, Danmark, Litauen, Polen og Tyskland gået sammen for at udvikle metoder og værktøj til at opstarte industrielle symbioser. Derudover er der ved fem lokationer igangsat nye industrielle symbioser eller videreudvikling af eksisterende ressourceudvekslinger. Investeringer er således også en del af projektet.

Ved at indeholde investeringsstøtte som en del af projektet, adresseres en af udfordringerne ved industriel symbiose; at den mest bæredygtige løsning ofte ikke er den billigste løsning på kort sigt, og at manglen på subsidier ved opstart kan være en betydelig barriere for virksomheder¹⁶.

For yderligere at fremme dannelsen af symbioser i projektet, er Dansk SymbioseCenters rolle særligt relateret til at videregive informationer om best practice fra Kalundborg Symbiosen såvel som andre projekter. På den måde komplementerer Dansk SymbioseCenter investeringer ved at sikre, at projektets partnere ikke skal opfinde den dybe tallerken, men kan trække på over 50 års erfaringer med industrielle symbioser og projekter.

Det bringer viden og opmærksomhed omkring forretningsmodeller for industriel symbiose og disses gavnlige økonomiske effekter på lang sigt ud til virksomheder og andre aktører; en viden som ofte mangler for at sætte skub i bæredygtige tiltag¹⁷.

For Kalundborg Kommune vil viden og læring helt naturligt også strømme den anden vej. Selvom Kalundborg længe har været involveret i arbejdet med industrielle symbioser, er det som nævnt nødvendigt at holde fokus på videreudvikling af Kalundborg Symbiosen og dannelsen af nye symbioser lokalt for at sikre dets fortsatte eksistensgrundlag.

Derudover er Kalundborg Forsyning også en projektpartner. Kalundborg Forsyning er en meget central spiller i Kalundborg Symbiose og i dette projekt deltager de for at videreudvikle symbiosen, som en ud af fem internationale lokationer i projektet.

Gennem Dansk SymbioseCenter udveksler Kalundborg Kommune altså både viden og erfaring samtidig med, at Kalundborg Symbiosen arbejder med udviklingen af en konkret ressourcestrøm.

Det politiske niveau

Hvis industriel symbiose som forretningsmodel skal opnå større udbredelse, er dette dog langt fra nok. Det er nødvendigt at skabe et mere favorabelt miljø for industriel symbiose, og dette kræver involvering af det politiske niveau.

Nogle studier fremhæver, at hvis ikke der udvises politisk vilje til at skabe de rette incitamentsstrukturer og politikker, så vil industrielle symbioser ikke få en signifikant større udbredelse end hvad tilfældet er i dag¹⁸. Det er altså kun få lokationer, hvor industrielle symbioser kan eller vil opstå på den måde, som det gjorde i sin tid i Kalundborg. Der skal mere til.

I Interreg BSR projektet (Baltic Industrial Symbiosis) samarbejder Dansk SymbioseCenter med aktører med varierende grader af erfaring med industrielle symbioser i Danmark, Sverige, Norge, Polen, Finland og Rusland. Partnerskabet spænder vidt: fra veletablerede industrielle symbioser i Norge, Sverige og Finland og til muligheden for at opbygge nye symbioser i Polen og Rusland.

Derudover er også universiteter og regionale offentlige institutioner vigtige partnere. Sammen arbejder partnerskabet på at afdække, hvad der fungerer, hvor, og hvorvidt der kan identificeres en model for industriel symbiose, som kan implementeres på tværs af landegrænser.

Herunder ligger også et mål om at kortlægge relevant politikudvikling både i de deltagende partners lande og på EU-niveau og bruge det som udgangspunkt for videre diskussioner i et Baltic Industrial Symbiosis Council.

Ved at involvere aktører fra flere niveauer til disse møder, er håbet at fremme både politikudvikling, der støtter virksomheder i omstillingen til en mere bæredygtig og cirkulær økonomi, samtidig med, at lokale hensyn tages i betragtning.

Denne dualitet i politisk vilje til at støtte virksomheder både gennem overordnede politikker og via en fleksibilitet til lokale forhold er vigtig for at sikre de bedst mulige forhold for den videre udvikling af industrielle symbioser¹⁹.

Ved at deltage i disse projekter kan Dansk SymbioseCenter dels være med til at videreudvikle den eksisterende Kalundborg Symbiose og trække viden til Kalundborg Kommune fra mange internationale samarbejdspartnere. Dels komme med input til udformningen af fremtidens politik på et område, hvor politisk vilje er altafgørende for, om det skal blive ved de enkelte gode eksempler eller en mere gennemgribende ændring i tilgangen til affald og ressourcer.

5. Fremtidige muligheder

Kalundborg Symbiosen mod år 2025

Der er altså en stor velvilje i Kalundborg Kommune såvel som Kalundborg Symbiose til at fortsætte gensidig læring om bæredygtighed og den cirkulære økonomi gennem projektsamarbejder internationalt. Hvis Kalundborg Symbiosen skal nå sit mål om 10 fuldt implementerede projekter inden 2025²⁰, er det nødvendigt både at have en systematisk tilgang til partnernes strømme og ressourceoptimering, og at tage ved lære af de mange andre symbiose-lignende projekter, der efterhånden findes overalt i verden.

Industrielle symbioser uden for Kalundborg

For at det ikke blot bliver ved Kalundborg Symbiosen og dens videre eksistensgrundlag de næste 50 år, har aktørerne i Kalundborg heldigvis også modet til at stå på mål for deres succeshistorier og fiaskoer. Gennem Dansk SymbioseCenter formidles disse til en omverden, hvor virksomheder har brug for konkrete eksempler og læringspunkter for at komme et skridt videre i den grønne omstilling²¹.

Hvis virksomheder herudover kan få adgang til støtte til investeringer, og der er politisk vilje til at få industrielle symbioser øverst på dagsordenen, så tegner det godt for fremtidens forbrug af ressourcer og omstillingen til mere bæredygtige og cirkulære forretningsmodeller.

Senior Project Manager Nina Alkærsg Jensen Dansk SymbioseCenter

Som senior project manager hos Dansk SymbioseCenter i Kalundborg er Nina Alkærsg Jensen ansvarlig for at styre centerets projekter sikkert i havn. Dansk SymbioseCenter hører under Udviklingsstaben i Kalundborg Kommune og har projekter med fokus på bæredygtighed, cirkulær økonomi, ressourceoptimering og industriel symbiose.

¹ "A Rebirth of the Pioneering Spirit," Financial Times, Nov 1990

² <http://www.symbiosis.dk/>

³ Chertow 2007, "'Uncovering' Industrial Symbiosis," Journal of Industrial Ecology, Vol 11 No 11

⁴ <https://www.altinget.dk/artikel/den-cirkulaere-oekonomi-blev-foedt-i-en-vestsjaellandsk-provinsby>

⁵ <http://www.symbiosis.dk/en/systems-make-it-possible-people-make-it-happen/>

⁶ <http://www.symbiosis.dk/vision-mission/>

⁷ Simpson 2012, "Knowledge resources as a mediator of the relationship between recycling pressure and environmental performance," Journal of Cleaner Production, Vol 22

⁸ Ellen MacArthur Foundation 2015, "Delivering the circular economy: a toolkit for policymakers"

⁹ OECD 2011, "Resource Productivity in the G8 and the OECD," A Report of the Framework of the Kobe 3R Action Plan

¹⁰ European Commission 2011, "Roadmap to a Resource Efficient Europe," Communication COM (2100) 571

¹¹ <http://valuewaste.eu/>

¹² <https://www.gate21.dk/project/cleantech-tipp/>

¹³ <https://symbiosecenter.dk/project/rest-til-ressource/>

¹⁴ <https://ubis.nu/>

¹⁵ <https://symbiosecenter.dk/project/bis/>

¹⁶ Ohnishi, S., Fujita, T., Chen, X. 2012, "Econometric analysis of the performance of recycling project in Japanese eco-towns," *Journal of Cleaner Production*, Vol 33

¹⁷ Johnsen, I. H. et al. 2015, "The potential of industrial symbiosis as a key driver of green growth in Nordic regions"

¹⁸ Tao, Y. Et al. 2019, "The Influence of policy on Industrial symbiosis from the Firm's perspective: A framework", *Journal of Cleaner Production*, Vol 213

¹⁹ Costa, I. Et al, "Waste management policies for Industrial symbiosis development: case studies In European countries", *Journal of Cleaner Production*, Vol 18

²⁰ <http://www.symbiosis.dk/vision-mission/>

²¹ Johnsen, I. H. et al. 2015, "The potential of industrial symbiosis as a key driver of green growth in Nordic regions"

Erhvervshåndbogen ”Klimaledelse”

Klimaledeshåndbogen er en erhvervshåndbog rettet mod mellemledere og topledere i dansk erhvervsliv og det offentlige. Bogen indeholder en bred vifte af forslag til og eksempler på, hvordan stat, regioner og kommuner samt private virksomheder kan arbejde med klimaledelse som en ny og vigtig ledelsesdisciplin.

Erhvervshåndbogen udgives af Forlaget Andersen som abonnement og opdateres 4 gange årligt med nye artikler. Du kan bestille håndbogen som et årligt abonnement til enten den trykte publikation med online adgang (Premium 4980 kr.) eller kun til online adgang (Basis 4480 kr.) ved at sende en mail til:

era@klimaledelsesnu.dk eller era@greenlawandpraxis.dk

Redaktører:

Eva Born Rasmussen
Håndbogsredaktør
Forlaget Andersen
(Ansvarshavende)
Uafhængig klima- og
ledelsesrådgiver
T: +45 60754376
era@klimaledelsesnu.dk
era@greenlawandpraxis.dk

Hans-Martin Friis Møller
Direktør
Kalundborg Forsyning

Medredaktør

Erhvervshåndbogen "Klimaledelse"

Forfattere (udvalg):

Astrid Rasch	Lektor, Ph.D.	NTNU, Trondheim, Norge
Birgitte Kofod Olsen	Partner, Ph.D. Jur.	Carve Consulting
Bjarne Rasmussen	Koordinator af Bæredygtig Udvikling	Region Sjælland
Christian Erik Kampmann	Associate Professor	Copenhagen Business School (CBS)
Claus Stig Pedersen	Head of Sustainability Development	Novozymes
Connie Hedegaard	Tidl. EU's Klimakommissær	Europakommissionen
David Jhirad	Professor	Johns Hopkins University, USA
Franz Cuculiza	Adm. Direktør	Aage Vestergaard Larsen A/S
Helga Grønnegaard	Sekretariatsleder, Det Åbne Land	Collective Impact
Ida Auken	Medlem af Folketinget	Folketinget
Iver Høj Nielsen	Kommunikations- og presseansvarlig	State of Green
Jeffrey Saunders	Fremtidsforsker	Instituttet for Fremtidsforskning
Jens La Cour	EU- og miljøpolitisk seniorrådgiver	Danmarks Naturfredningsforening
Jens Stissing Jensen	Adjunkt (Institut for Planlægning)	Aalborg Universitet (AAU)
Jesper Jespersen	Professor	RUC
Jesper Theilgaard	Meteorolog	DR
John Finnich Pedersen	Kommunikationsdirektør	Siemens A/S
Jørgen Abildgaard	Klimachef	Center for Miljø / CO2-neutralt København 2025
Jørgen Mads Clausen	Direktør	Danfoss A/S
Kasper Larsen	CFO	KLS Grafisk Hus A/S
Kirsten Sander	Klima- og energirådgiver	Det Grønne Hus, Køge
Kurt Emil Eriksen	Senior Political Advisor, CSR & Public Affairs	VELUX A/S
Lars Bonde	Koncerndirektør, COO	Tryg
Lotte Lindgaard Andersen	Projektchef	CLEAN
Mads Øvlisen	Formand, Former CEO (Novo)	Rådet for Samfundsansvar
Malene Østergaard	CSR & Environment Director	Danfoss A/S
Malte Blas	Kommunikationskonsulent	
Marianne Haahr	Kommunikations- og Advocacychef	CARE Danmark
Mette Skovbjerg	Projektleder	Det Regionale Symbiosecenter, Kalundborg
Mikael Jentsch	Teknisk Direktør	Teknik- og Miljøforvaltningen, Frederikshavn Kommune
Mogens Lykketoft	Medlem af Folketinget	Folketinget og fhv. formand for FN's generalforsamling
Nils Thorsen	Cand.techn.soc.	Aalborg Universitet (AAU)
Ole Gravgård Pedersen	Chefkonsulent	Danmarks Statistik
Oliver Matikainen	Studerende (Sustainable Development)	Uppsala Universitet - og Chora Connection
Pernille Hagedorn-Rasmussen	Chefkonsulent	IDA
Peter Karnøe	Professor (Institut for Planlægning)	Aalborg Universitet (AAU)
Peter Møllgaard	Instituttleder, Ph.d., cand.polit.	Copenhagen Business School (CBS)
Peter Rathje	Direktør, CEO	ProjectZero
Rikke Dreyer	Chefkonsulent	Miljømærkning Danmark
Ross Jackson	Formand, Ph.d.	GAIA TRUST
Steen Gade	Formand for Ny Europa.	Tidl. Medlem af Folketinget (SF)
Stine Kirstein Junge	Leder af SDG Accelerator Program	UNDP Danmark
Susse Georg	Professor	Aalborg Universitet (AAU)
Søren Dyck-Madsen	Klima- og energimedarbejder	Det Økologiske Råd
Søren Stenderup Jensen	Advokat	SIRIUS Advokater
Thomas Skou Grindsted	Adjunkt, Ph.d.	Roskilde Universitetscenter (RUC) - og RCE Danmark
Thomas Kjærgaard	Chief Business Development Officer	Green Network A/S
Thorbjørn Sørensen	Teknik- og Miljødirektør	Middelfart Kommune
Torben Glar Nielsen	Eldivisionsdirektør, CTO	Energinet.dk
Uffe Elbæk	Medlem af Folketinget	Folketinget

Læs mere i Erhvervshåndbogen "Klimaledelse"

I juli 2019 udgaven af "Klimaledelse" kan du også læse om:

Bæredygtighed 2.0 i skønhedsindustrien

Som frontløber har Zenz siden 2008 arbejdet for et bedre arbejdsmiljø og mindre miljøpåvirkning med det mål at skabe en virksomhed baseret på bæredygtig udvikling og værdigrundlag. I 2017 blev levereglerne fra 2008 naturligt udskiftet med SDG17 målene, og nu er vi i gang med Zenz version 2.0 med det mål igen at skabe en ny standard for naturlig sundhed og bæredygtighed i skønhedsindustrien. Det er denne rejse mod en ny struktur for vores bæredygtighedspolitik 2.0, som vi her har beskrevet i håbet om, at det kan inspirere andre, også selvom de er indenfor andre fagområder, og derfor har andre specifikke udfordringer. Det skriver Direktørene Anne-Sophie Skjødt Villumsen og Jørgen Skjødt, Zenz, i artiklen "Bæredygtighedspolitik 2.0 hos Zenz".

Effektivt bæredygtighedsarbejde

2018 blev året, hvor bæredygtighed gik mainstream. Både for forbrugerne og for virksomhederne. Hvis fem strukturelle principper følges fra starten, kan arbejdet med at udvikle virksomhedens bæredygtighedsstrategi lattes, og sandsynligheden for effektiv målopfyldelse øges. Det gælder om at sætte ambitionen uden at skæve (synderligt) til middel, sikre ejerskab i de enkelte forretningsenheder, køre med to tempi fra start, købe bæredygtighedskompetencer i byen ved behov samt sørge for at placere det organisatoriske ansvar for strategien hos de, der bedst kan løfte ambitionen. Det skriver ledelsesrådgiver Christiane Freund, ejer af Statera Consulting i artiklen "Effektivt bæredygtighedsarbejde".

Hør mere om håndbogen ved at sende mail til era@klimaledelsesnu.dk eller era@greenlawandpraxis.dk